

**SVET
EVROPSKE UNIJE**

**Bruselj, 13. december 2010
(OR. en)**

17523/10

**Medinstitucionalna zadeva:
2010/0067 (CNS)**

**JUSTCIV 227
JAI 1051**

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: UREDBA SVETA o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju
prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje
življenjske skupnosti

UREDBA SVETA (EU) št. .../2010

z dne ...

**o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava,
ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 81(3) Pogodbe,

ob upoštevanju Sklepa Sveta 2010/405/EU z dne 12. julija 2010 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo in prenehanje življenjske skupnosti¹,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta²,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora³,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

¹ UL L 189, 22.7. 2010, str. 12.

² UL C , str. .

³ UL C , str. .

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija si je zastavila cilj ohranjanja in razvijanja območja svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Za postopno vzpostavitev takšnega območja mora Unija sprejeti ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti če je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s členom 81 Pogodbe o delovanju Evropske unije med te ukrepe spadajo tudi ukrepi, katerih cilj je zagotoviti združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov.
- (3) Komisija je 14. marca 2005 sprejela zeleno knjigo o pravu, ki se uporablja in sodni pristojnosti v zadevah, povezanih z razvezo zakonske zveze. S tem se je začelo obsežno javno posvetovanje o možnih rešitvah za težave, ki bi lahko nastale v sedanjih razmerah.
- (4) Komisija je 17. julija 2006 predlagala spremembe Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003¹ glede sodne pristojnosti in uvedbe pravil v zvezi s pravom, ki se uporablja v zakonskih sporih.

¹ Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL L 338, 23.12. 2003, str. 1).

- (5) Svet je na zasedanju v Luksemburgu 5. in 6. junija 2008 ugotovil, da soglasja o predlogu ni in da ga zaradi nepremostljivih težav ne bo mogoče doseči ne takoj ne v bližnji prihodnosti. Ugotovil je tudi, da ciljev tega predloga z uporabo ustreznih določb Pogodb ne bo mogoče uresničiti v razumnem času.
- (6) Belgija, Bolgarija, Nemčija, Grčija, Španija, Francija, Italija, Latvija, Luksemburg, Madžarska, Malta, Avstrija, Portugalska, Romunija in Slovenija so Komisiji nato poslale prošnjo, v kateri so sporočile, da nameravajo vzpostaviti okrepljeno sodelovanje na področju prava, ki se uporablja v zakonskih sporih. Grčija je 3. marca 2010 svojo prošnjo umaknila.
- (7) Svet je 12. julija 2010 sprejel Sklep 2010/405/EU o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo in prenehanje življenjske skupnosti.
- (8) V skladu s členom 328(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije se lahko v okrepljeno sodelovanje ob vzpostavitvi vključi vsaka država članica, ki izpolnjuje morebitne pogoje za sodelovanje, določene v sklepu o odobritvi. Vanj se lahko vključi tudi kadar koli pozneje, ob upoštevanju navedenih pogojev in v tem okviru že sprejetih aktov. Komisija in države članice, ki že sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, zagotovijo, da se spodbudi sodelovanje čim več držav članic. Ta uredba bi morala biti v celoti zavezujoča in bi jo bilo treba neposredno uporabljati samo v sodelujočih državah članicah v skladu s Pogodbama.

- (9) S to uredbo bi bilo treba oblikovati jasen in celovit pravni okvir na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti v sodelujočih državah članicah, državljanom zagotoviti ustrezne rešitve glede pravne varnosti, predvidljivosti in prilagodljivosti, ter preprečiti primere, v katerih bi eden od zakoncev vložil tožbo za razvezo zakonske zveze pred drugim z namenom, da bi si zagotovil postopek v skladu s pravom, ki je po njegovem mnenju z vidika njegovih interesov ugodnejše.
- (10) Vsebinsko področje uporabe te uredbe in njene določbe bi morali biti skladni z Uredbo (ES) št. 2201/2003. Vendar se ta uredba ne bi smela uporabljati za razveljavitev zakonske zveze.

Ta uredba bi se morala uporabljati le v primeru razpadlih ali oslabljenih zakonskih vezi. Za razloge za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti bi se moralo uporabljati pravo, ki ga določajo kolizijska pravila iz te uredbe.

Predhodna vprašanja, kot sta pravna sposobnost in veljavnost zakonske zveze, ter vprašanja, kot so premoženjske posledice razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, ime, starševska odgovornost, preživitvene obveznosti ali drugi morebitni pomožni ukrepi, bi morala določati kolizijska pravila, ki se uporabljajo v sodelujoči zadevni državi članici.

- (11) Za jasno določitev teritorialnega področja uporabe te uredbe je treba navesti države članice, vključene v okrepljeno sodelovanje.

- (12) Obstajati bi morala možnost univerzalne uporabe te uredbe, kar pomeni, da bi enotna kolizijska pravila omogočala določitev prava sodelujoče države članice, prava države članice, ki ne sodeluje ali prava države, ki ni članica Evropske unije.
- (13) To uredbo bi bilo treba uporabljati ne glede na vrsto sodišča, ki mu je zadeva predložena. Po potrebi bi bilo treba šteti, da se je pred sodiščem začel postopek v skladu z Uredbo (ES) št. 2201/2003.
- (14) Da bi zakoncema omogočili svobodno izbiro prava, ki se uporablja in s katerim sta tesno povezana, ali, če nimata možnosti izbire, da se to pravo uporablja za njuno razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, bi bilo treba to pravo uporabljati tudi, če to ni pravo sodelujoče države članice. Kadar se določi pravo druge države članice, bi lahko mreža, ustanovljena s Sklepom Sveta 2001/470/ES z dne 28. maja 2001 o ustanovitvi Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah¹, sodiščem dajala informacije glede vsebine tujega prava.
- (15) Zaradi vse večje mobilnosti državljanov je potrebna večja prožnost in hkrati tudi večja pravna varnost. Za dosego tega cilja bi morala ta uredba strankam v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze in prenehanjem življenjske skupnosti zagotoviti večjo avtonomnost, in sicer tako, da bi jim do neke mere omogočala izbiro prava, ki bi se naj uporabilo za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti.

¹ UL L 174, 27.6. 2001, str. 25.

- (16) Zakonca bi morala imeti možnost, da kot pravo, ki se uporabi za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, izbereta pravo države, s katero imata posebne vezi, ali pravo sodišča, pred katerim poteka postopek. Pravo, ki ga izbereta zakonca, mora biti skladno s temeljnimi pravicami, ki so priznane s Pogodbama in z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.
- (17) Preden se določi pravo, ki se uporablja, je pomembno, da imata zakonca dostop do najnovejših informacij glede bistvenih vidikov nacionalne zakonodaje in prava Unije ter postopkov na področju razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti. Da se zagotovi dostop do ustreznih in kakovostnih informacij, jih Komisija redno posodablja na spletnem informacijskem sistemu za javnost, ki je bil vzpostavljen s Sklepom Sveta 2001/470/ES.
- (18) Načelo obveščenosti obeh zakoncev o možnosti izbire je temeljno načelo te uredbe. Vsak zakonec bi moral natančno vedeti, kakšne so pravne in socialne posledice izbire prava, ki se uporablja. Možnost, da se zakonca sporazumno dogovorita o pravu, ki se uporablja, ne bi smelo posegati v njune pravice in enake možnosti. Zato bi se morali sodniki iz sodelujočih držav članic zavedati pomena obveščenosti zakoncev o možnostih izbire v zvezi s pravnimi posledicami sklenjenega dogovora o izbiri prava.

- (19) Določiti je treba pravila o materialni in formalni veljavnosti, da bi se omogočila lažja obveščenost zakoncev o možnostih izbire in zagotovilo spoštovanje njunega soglasja, s čimer se zagotovita pravna varnost in boljši dostop do sodstva. Na področju formalne veljavnosti bi bilo treba uvesti določena jamstva, s katerimi bi se zagotovilo zavedanje zakoncev o posledicah svoje izbire. Stranki bi morali dogovor o izbiri prava, ki se uporabi, skleniti v pisni obliki z datumom in podpisom. Če pa so v pravu sodelujoče države članice, v kateri imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče, določena dodatna formalna pravila, bi bilo treba uporabiti ta pravila. Taka dodatna formalna pravila lahko na primer obstajajo v sodelujoči državi članici, kjer je dogovor vključen v predporočno pogodbo. Če imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v različnih sodelujočih državah članicah, ki imajo različna formalna pravila, bi zadoščalo upoštevanje formalnih pravil ene od teh držav. Če ima le eden od zakoncev ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v sodelujoči državi članici, ki ima določena dodatna formalna pravila, bi bilo treba uporabiti ta pravila.
- (20) Dogovor o določitvi prava, ki se uporabi, bi moralo biti mogoče skleniti in spremeniti najpozneje do začetka postopka pred sodiščem, ki začne postopek, pa tudi med postopkom, če to dopušča pravo sodišča, pred katerim poteka postopek. V tem primeru bi moralo zadostovati, da tovrstni dogovor evidentira sodišče v skladu s svojim pravom.

- (21) V primerih, ko pravo, ki se uporablja, ni izbrano, in zaradi zagotavljanja pravne varnosti in predvidljivosti, pa tudi preprečevanja primerov, ko bi eden od zakoncev vložil tožbo za razvezo zakonske zveze pred drugim, da bi si tako zagotovil, da bo postopek potekal v skladu s tistim pravom, ki je po njegovem mnenju z vidika njegovih interesov ugodnejše, bi morala ta uredba določiti usklajena kolizijska pravila na podlagi različnih naveznih okoliščin, ki temeljijo na obstoju tesne povezave med zakoncema in zadevnim pravom. Takšne navezne okoliščine bi bilo treba izbrati zato, da se zagotovi, da postopki glede razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti potekajo v skladu s pravom države, s katero sta zakonca tesno povezana.
- (22) Kadar se v tej uredbi v zvezi z uporabo prava države kot navezna okoliščina navaja državljanstvo, naj bi se vprašanje, kako obravnavati primere večkratnega državljanstva, reševalo v skladu z nacionalnim pravom, ob popolnem spoštovanju splošnih načel Evropske unije.
- (23) Če se pred sodiščem začne postopek, s katerim bi se prenehanje življenjske skupnosti spremenilo v razvezo zakonske zveze, in če pravo, ki se uporablja, ne bi bilo izbrano, bi bilo treba za razvezo zakonske zveze uporabiti pravo, ki se je uporabilo za prenehanje življenjske skupnosti. Takšna kontinuiteta bi strankam zagotovila predvidljivost in okrepila pravno varnost. Če v pravu, ki se je uporabilo za prenehanje življenjske skupnosti, ni predvidena sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze, bi morala za razvezo zakonske zveze veljati kolizijska pravila, ki se uporabljajo, kadar pravo ni izbrano. To zakoncema ne bi smelo preprečevati, da bi zaprosila za razvezo zakonske zveze na podlagi drugih pravil iz te uredbe.

- (24) V določenih primerih, kadar pravo, ki se uporablja, bodisi ne predvideva razveze zakonske zveze bodisi enemu od zakoncev zaradi spola ne daje enakih možnosti za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, bi se moralo vseeno uporabljati pravo sodišča, pred katerim bi se začel postopek. Vendar to ne bi smelo posegati v klavzulo o javnem redu.
- (25) Zaradi upoštevanja javnega interesa bi morala imeti sodišča sodelujočih držav članic možnost, da v izjemnih okoliščinah zavrnejo uporabo določbe tujega prava, kadar bi bila njena uporaba v določenem primeru očitno v nasprotju z javnim redom države, v kateri je sodišče, pred katerim se začne postopek. Vendar sodišča ne bi smela imeti možnosti, da z uporabo izjeme zaradi javnega reda ne upoštevajo določbe prava druge države, kadar bi bilo takšno ravnanje v nasprotju z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo.
- (26) Če je v Uredbi navedeno dejstvo, da v pravu sodelujoče države članice, pred katere sodiščem se je začel postopek, ni predvidena razveza zakonske zveze, bi bilo to treba razlagati tako, da pravo te države članice ne pozna instituta razveze zakonske zveze. V tem primeru sodišče ne bi smelo biti dolžno izreči razvezo zakonske zveze na podlagi te uredbe.

Če je v Uredbi navedeno dejstvo, da po pravu sodelujoče države članice, pred katere sodiščem se je začel postopek, zadevna zakonska zveza za namene postopka razveze ni veljavna, bi bilo to treba med drugim razlagati tako, da ta zakonska zveza po pravu te države članice ne obstaja. V tem primeru sodišče ne bi smelo biti dolžno izreči razvezo zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti na podlagi te uredbe.

- (27) Ker imajo države in sodelujoče države članice dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil v zvezi z zadevami, ki jih ureja ta uredba, bi bilo treba določiti, kako se določbe te uredbe uporabljajo na različnih ozemeljskih enotah in za različne kategorije oseb v teh državah in sodelujočih državah članicah.
- (28) Če pravila za določitev prava, ki se uporablja, ne obstajajo, bi morali stranki, ki izbereta pravo države, katere državljan je ena ali druga stranka, hkrati navesti ozemeljsko enoto, katere pravo sta izbrali, če je zadevna država razdeljena na več ozemeljskih enot, ki imajo lastne pravne sisteme ali sklope pravil glede razveze zakonske zveze.
- (29) Ker države članice z enostranskim ukrepanjem v postopkih v zakonskih sporih z mednarodnim elementom ne morejo zadovoljivo doseči ciljev te uredbe, namreč okrepiti pravno varnost in povečati predvidljivost in prilagodljivost ter s tem poenostaviti prost pretok oseb po Evropski uniji, bi jih bilo zaradi obsega in učinkov te uredbe torej lažje doseči na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe za okrepljeno sodelovanje teh držav članic, v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5 Pogodbe o Evropski uniji. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za dosego teh ciljev.

- (30) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti členu 21 Listine, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti. Sodišča v sodelujočih državah članicah bi morala uporabljati to uredbo ob upoštevanju teh pravic in načel –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I

Področje uporabe, razmerje do Uredbe (ES) 2201/2003, opredelitvi in načelo univerzalnosti

Člen 1

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja v primeru kolizije zakonov pri razvezi zakonske zveze in prenehanju življenjske skupnosti.
2. Ta uredba se ne uporablja za naslednje zadeve, tudi če se obravnavajo kot predhodno vprašanje v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti:
 - (a) pravno sposobnost fizičnih oseb;
 - (b) obstoj, veljavnost ali priznanje zakonske zveze;
 - (c) razveljavitev zakonske zveze;
 - (d) priimke zakoncev;
 - (e) premoženjske posledice zakonske zveze;
 - (f) starševsko odgovornost;
 - (g) preživninske obveznosti;
 - (h) sklade ali dedovanje.

Člen 2

Razmerje do Uredbe (ES) št. 2201/2003

Uporaba te uredbe ne vpliva na uporabo Uredbe (ES) št. 2201/2003.

Člen 3

Opredelitvi

Za namene te uredbe je:

- 1) "sodelujoča država članica" država članica, ki je vključena v okrepljeno sodelovanje na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, na podlagi Sklepa Sveta 2010/405/EU z dne 12. julija 2010 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo in prenehanje življenjske skupnosti, ali na podlagi sklepa sprejetega v skladu z drugim ali tretjim pododstavkom člena 331(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- 2) "sodišče" vsak organ sodelujočih držav članic s sodno pristojnostjo za zadeve s področja uporabe te uredbe.

Člen 4

Načelo univerzalnosti

Pravo, določeno v skladu s to uredbo, se uporablja ne glede na to, ali je pravo sodelujoče države članice ali ne.

Poglavje II

Enotna pravila o pravu, ki se uporabi v primeru razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti

Člen 5

Stranki izbereta pravo, ki se uporabi

1. Zakonca se lahko dogovorita o določitvi prava, ki se uporabi za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, pod pogojem, da je to eno od naslednjega:
 - (a) pravo države, v kateri imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče, ali
 - (b) pravo države, v kateri sta zakonca nazadnje imela običajno prebivališče, če eden od njiju ob sklenitvi dogovora tam še vedno prebiva, ali
 - (c) pravo države, katere državljan je eden ali drugi zakonec ob sklenitvi dogovora, ali
 - (d) pravo sodišča, pred katerim poteka postopek.
2. Brez poseganja v odstavek 3 se dogovor o pravu, ki se uporabi, lahko sklene in spremeni kadar koli, vendar najpozneje ob začetku postopka pred sodiščem.

3. Zakonca lahko pravo, ki naj ga uporabi sodišče, izbereta tudi med postopkom, če to dopušča pravo sodišča, pred katerim poteka postopek. V tem primeru sodišče pred katerim poteka postopek to izbiro evidentira v skladu s svojim pravom.

Člen 6

Soglasje in materialna veljavnost

1. Sklenitev in veljavnost dogovora o izbiri prava ali veljavnost njegovih določb se presoja po pravu, ki bi se uporabljalo po tej uredbi, če bi dogovor ali njegove določbe bile veljavne.
2. Kljub temu se lahko zakonec, kadar zatrjuje, da ni soglašal, sklicuje na pravo države, v kateri ima običajno prebivališče ob začetku postopka pred sodiščem, če je iz okoliščin mogoče sklepati, da učinka njegovega ravnanja ni primerno presojati po pravu iz odstavka 1.

Člen 7

Formalna veljavnost

1. Dogovor iz člena 5(1) in (2) se sklene v pisni obliki, z datumom in podpisom obeh zakoncev. Vsa elektronska sporočila, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, se štejejo za enakovredna pisni obliki.

2. Vendar če so s pravom sodelujoče države članice, v kateri imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče, za takšne dogovore določene dodatne formalne zahteve, veljajo te zahteve.
3. Če imata zakonca ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v različnih sodelujočih državah članicah in če pravo teh držav določa različne formalne zahteve, je dogovor formalno veljaven, če izpolnjuje zahteve po enem ali drugem pravu.
4. Če ima le eden od zakoncev ob sklenitvi dogovora običajno prebivališče v sodelujoči državi članici in če ima ta država določene dodatne formalne zahteve, veljajo te zahteve.

Člen 8

Pravo, ki se uporabi, če ga stranki ne izbereta

Če stranki v skladu s členom 5 ne izbereta prava, ki se uporabi, se za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:

- (a) običajnega prebivališča zakoncev v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek; ali, če to ni mogoče,
- (b) zadnjega običajnega prebivališča zakoncev, pod pogojem, da več kot eno leto pred začetkom postopka pred sodiščem tam nista nehala prebivati in če eden od njiju ob začetku postopka pred sodiščem tam še vedno prebiva; ali, če to ni mogoče,
- (c) katere državljana sta oba zakonca v trenutku, ko se je začel postopek pred sodiščem; ali, če to ni mogoče,
- (d) v kateri se je začel postopek pred sodiščem.

Člen 9

Sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze

1. Kadar se prenehanje življenjske skupnosti spremeni v razvezo zakonske zveze, se za razvezo zakonske zveze uporabi pravo, ki se je uporabilo za prenehanje življenjske skupnosti, razen če se stranki v skladu s členom 5 ne dogovorita drugače.
2. Vendar, če sprememba prenehanja življenjske skupnosti v razvezo zakonske zveze ni predvidena v pravu, ki se je uporabilo za prenehanje življenjske skupnosti, se uporabi člen 8, razen če se stranki v skladu s členom 5 ne dogovorita drugače.

Člen 10

Uporaba prava sodišča, pred katerim poteka postopek

Kadar pravo, ki se uporabi v skladu s členoma 5 ali 8, bodisi ne predvideva razveze zakonske zveze bodisi enemu od zakoncev zaradi spola ne daje enakih možnosti za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, se uporabi pravo sodišča, pred katerim poteka postopek.

Člen 11

Izključitev odkazovanja

Kadar je s to uredbo določena uporaba prava države, to pomeni uporabo veljavnih pravnih pravil te države in ne pravil mednarodnega zasebnega prava.

Člen 12
Javni red

Uporaba določbe prava, izbranega v skladu s to uredbo, se lahko zavrne le, če bi bila ta uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom države sodišča, pred katerim poteka postopek.

Člen 13
Razlike med nacionalnimi pravnimi redi

Sodišča sodelujoče države članice, v katere pravo razveza zakonske zveze ni predvidena ali ki v postopku za razvezo zadevne zakonske zveze ne šteje za veljavno, niso obvezana z uporabo te uredbe razvezati zakonske zveze.

Člen 14
Države z dvema ali več pravnimi sistemi: kolizije, povezane z ozemeljskimi enotami

Če država obsega več ozemeljskih enot, pri čemer ima vsaka svoj pravni sistem ali sklop pravil za urejanje zadev iz te uredbe:

- (a) se pri določitvi prava, ki se uporabi v skladu s to uredbo, vsa sklicevanja na pravo te države nanašajo na veljavno pravo zadevne ozemeljske enote;

- (b) se vsa sklicevanja na običajno prebivališče v tej državi nanašajo na običajno prebivališče v zadevni ozemeljski enoti;
- (c) se vsa sklicevanja na državljanstvo nanašajo na ozemeljsko enoto, ki jo opredeljuje zakonodaja te države ali, če zadevnih pravil ni, na ozemeljsko enoto, ki jo izbereta stranki ali, če stranki nista izbrali ozemeljske enote, na ozemeljsko enoto, s katero je zakonec ali sta zakonca najtesneje povezana.

Člen 15

Države z dvema ali več pravnimi sistemi: kolizije, povezane s kategorijami oseb

V primeru držav, ki imajo dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil, ki se uporabljajo za različne kategorije oseb v zadevah, ki jih ureja ta uredba, se vsa sklicevanja na pravo teh držav nanašajo na pravni sistem, določen z veljavnimi pravili teh držav. Če teh pravil ni, se uporablja pravni sistem ali sklop pravil, s katerim je zakonec ali sta zakonca najtesneje povezana.

Člen 16

Izključitev uporabe te uredbe za notranje kolizije zakonov

Sodelujoča država članica z različnimi pravnimi sistemi ali sklopi pravil, ki se uporabljajo za zadeve, ki jih ureja ta uredba, ni zavezana uporabljati te uredbe za kolizijo zakonov, ki se pojavi med temi pravnimi sistemi ali sklopi pravil.

Poglavje III

Druge določbe

Člen 17

Informacije, ki jih zagotovijo sodelujoče države članice

1. Sodelujoče države članice do...^{*} obvestijo Komisijo o morebitnih nacionalnih določbah glede:
 - (a) veljavnih formalnih zahtev za dogovore o izbiri prava, ki se uporabi, v skladu s členom 7(2) do (4); in
 - (b) možnosti določitve prava, ki se uporabi, v skladu s členom 5(3).

Sodelujoče države članice sporočijo Komisiji vse naknadne spremembe teh določb.

2. Komisija poskrbi, da so vse informacije, sporočene v skladu z odstavkom 1, ustrezno javno dostopne, zlasti na spletni strani Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah.

^{*} UL: vstaviti datum tri mesece po datumu začetka uporabe tega člena.

Člen 18

Prehodne določbe

1. Ta uredba se uporablja za tekoče sodne postopke in vrste dogovorov iz člena 5, sklenjene od ...*.

Vendar učinkuje tudi dogovor o izbiri prava, ki se uporablja, če je sklenjen pred ...* in skladen s členoma 6 in 7.

2. Ta uredba ne vpliva na dogovore o izbiri prava, ki se uporablja, sklenjene pred ..*, v skladu s pravom sodelujoče države članice sodišča, pred katerim se je začel postopek.

Člen 19

Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij

1. Brez poseganja v obveznosti sodelujočih držav članic v skladu s členom 351 Pogodbe o delovanju Evropske unije ta uredba ne posega v uporabo mednarodnih konvencij, katerih pogodbenica je ob sprejetju te uredbe ali sklepa v skladu v skladu z drugim ali tretjim pododstavkom člena 331(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ena ali več sodelujočih držav članic in ki določajo pravila glede kolizije zakonov o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti.

* UL: vstaviti datum začetka uporabe te uredbe.

2. Vendar ta uredba v razmerju med sodelujočimi državami članicami prevlada nad konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več sodelujočimi državami članicami, če se te konvencije nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.

Člen 20

Klavzula o pregledu

1. Komisija do ...* in zatem vsakih pet let Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi te uredbe. Poročilu po potrebi priloži predloge za prilagoditve te uredbe.
2. Sodelujoče države članice Komisiji v ta namen sporočajo ustrezne informacije o tem, kako njihova sodišča uporabljajo to uredbo.

* UL: vstaviti datum pet let po začetku veljavnosti te uredbe.

Poglavje IV

Končne določbe

Člen 21

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dan po dnevu objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od ...^{*}, razen člena 17, ki se uporablja od ...^{**}.

Za države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi sklepa, sprejetega v skladu z drugim in tretjim pododstavkom člena 331(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije, se ta uredba uporablja od datuma, določenega v zadevnem sklepu.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh sodelujočih državah članicah v skladu s Pogodbama.

V,

Za Svet

Predsednik

^{*} UL: vstaviti datum 18 mesecev po datumu sprejetja te uredbe.

^{**} UL: vstaviti datum šest mesecev po datumu sprejetja te uredbe.